

z největších, ale také nejtěžších filosofů — Immanuela Kanta. Práce S-ova na tomto poli jest veliká. Jsou to zejména jeho díla »Das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch im Lichte der Lehren Kants« a »Die Neugestaltung der Grundbegriffe unseres bürgerlichen Rechts«, které způsobem velmi instruktivním zhodnotily vliv, jež učení Kantovo prostřednictvím Zeillerovým mělo na tvorbu rak. obč. zákoníka. Zeiller nebyl však pouhým prostředníkem, Kant své učení o právu zachytil jen v hrubých rysech, neboť chyběla mu praktická právní zkušenost. Proto k použití Kantova učení pro zákonodárné dílo bylo třeba dalšího genia a tím byl Franz Anton Felix Edler von Zeiller. Největší význam Zeillerův spočívá v tom, že odkryl »praktického Kanta«. S-ova kniha, shrnující podstatné výtky předchozích jeho děl, spatřuje v Zeillerovi vlastního tvůrce občanského zákoníka. V první kapitole seznamuje nás se životopisem Zeillerovým a dočítáme se tam, že Zeiller, dosáhnuv v 17. roku svého života doktorátu filosofie, věnoval se studiu práva a byv promován na doktora práv byl brzy na to ustanoven za profesora práva přirozeného a římského, později též veřejného a trestního. Stal se též soudcem ve vyšší a nejvyšší stolici. Byl jmenován též referentem při poradách komise pro přepracování osnov obč. zák. V dalších kapitolách S., pojednávaje o filosofických základech obč. zák., o pojmu osobnosti, zvláště o jeho vlivu v právu rodinném, při pojetí právnických osob a v rámci práva mezinárodního, dále o dynamickém pojmu věci, o pojmu vlastnictví v širším smyslu a výtkách Savignyho, o způsobu výstavby Kantovy filosofie pro účely občanského práva, o nalézání práva a o mezinárodním poslání obč. zák., ukazuje, jak genialita Zeillerova, mající za podklad filosofii Kantovu a bohaté zkušenosti právní, vytvořila stěžejní zákonodárné dílo, vyhovující jako žádné jiné, Spenglerovu požadavku dynamiky právní, která umožňuje, aby právo bylo s to zmocit stále se měnící poměry sociální i kulturní.

S-ově knize lze snad vytknouti, že občanský zákoník jako zákonodárné dílo přece jen přeceňuje. Obč. zák. jest reprodukcí přirozeno-právních systémů a je v tom směru dosti doktrinářský, jako přirozené právo vůbec. Občanský zákoník jest především střížen na potřeby byrokracie absolutní monarchie. Podíváme-li se pak s hlediska normologického na př. na Zeillerovo pojetí práva, tu vidíme, že pojetí toto jest metajuristické, neboť vychází s hlediska přirozené svobody, tedy z toho, co jest právním řádem neupraveno. Jako právní dílo historicko-filosofické jest však S-ova kniha opět prací vysoké úrovně, vyznamenávající se bezvadným zvládnutím velké látky, právnickým důvtipem a neméně též nevšedním a stále zajímavým způsobem podání.

Dr. Vladimír Kubeš, Brno.

Dr. Hans Tomforde: Das Recht des unehelichen Kindes und seiner Mutter im In- und Ausland. — 3 vyd., Berlin 1930 (s nově vydanými doplňky za rok 1931), Carl Heymann. 246 + VI. stran, cena neuvedena. — Praktická tato příručka, nově zpracovaná předními pracovníky Archivu Deutscher Berufsvormünder Friedrichem Diefenbachem a Dr. Heinrichem Weblerem, obsahuje velice instruktivní popis právního stavu 85 států a kolonií v otázce právní ochrany nemanželských dětí a matek. Státy jsou seřazeny abecedně, což velice usnadňuje používání knihy. Uvedeny jsou vždy ohlašovací předpisy každého státu, pak seznam zákonů v dané otázce platných, literatura, souborný popis právních předpisů, mezinárodní právo soukromé a konečné právo procesní. Příručka je pracována s hlediska práva říšskoněmeckého, zejména pokud jde o soukromé právo mezinárodní. Poskytuje však stručnou sice, ale přehlednou informaci o právních řádech cizích států a jest výbornou pomůckou pro uplatňování právních nároků nemanželských dětí a matek v cizině.

Dr. Gerlich.

Dr. Živojin Perić: Unifikace právního řádu v Jugoslavii. Část II. Unifikace soukromého práva. Zprávy ústavu slovanských práv č. 3. Právnická fakulta university Komenského v Bratislavě. V Bratislavě 1931. — Spisek Perićův věcnou a vyčerpávající formou popisuje postup

unifikace v oboru soukromoprávním v království Jugoslavii. Po jeho vzniku, který v oboru právního řádu státního datuje se dnem 1. prosince 1918 (pakt bělehradský), bylo tu šest různých oblastí se šesti různými zákonodárstvími soukromoprávními a šesti různými soudními kompetencemi. Pro tuto právní anarchii stala se právní unifikace nezbytnou podmínkou pro posílení politické jednoty tří různých větví národních. Tím byl dán úkol jugoslávským vládám, aby unifikaci pokud možno uspíšily. Ale skutečná, výsledky se vykazující činnost unifikační rozvíjí se teprve po 6. lednu 1929, kdy jugoslávská ústava byla zrušena královskou proklamací a byla nahrazena zákonem o královské moci. Nová vláda znatelně unifikační práce urychlila, a v následujícím období bylo v unifikaci práva, hlavně soukromého a trestního učiněno více než za předchozích deset let. V druhé části podává se podrobný přehled zákonů, které v oboru práva soukromého, formálního a materiálního bylo dosud v Jugoslavii unifikovány. U každého potom poukazuje na hlavní zásady, dle nichž byly sdělovány.

Fakta, Peričem uváděná, jsou důkazem, jaká péče se otázce unifikace v Jugoslavii věnuje a jak úsilovně a plánovitě tato se řeší. Mimo-
děk se vnucuje srovnání s výsledky naší dosavadní unifikační činnosti a to musí vésti k úsudku, že za značně příznivějších podmínek u nás, mohlo tu býti již též více vykonáno. —

Je zásluhou ústavu slovanských práv právnické fakulty bratislavské, řízeného prof. Drem Rauscherem, že programově nás seznamuje s pozoruhodnou právní činností ve státech, jež v tomto ohledu jsou u nás často přehlíženy a podceňovány na úkor jiných, jež z prosté setrvačnosti stále považujeme za nutné vzory. jk.

Fr. Mrština: Zákon o základních ustanoveních soudního řízení nesporného. Právnické knihkupectví a nakladatelství v Praze II., Lützowova ul. 35. Stran 374, v polokůži Kč 68.—. — V poslední době se utěšeně množí autoři, kteří zabývají se komentováním zákonů, a byli bychom rádi, totiž my praktičtí právníci, kdybychom mohli mítí všechny hlavní zákony upraveny tak šťastnou rukou, jako jest toto vydání Mrštinovo. Zákon jest sice neveliký, avšak důležitý materií, a také tím, že se jím zavádí také na Slovensko všeobecné předpisy nesporného řízení. Zákon jest tedy unifikačním, ačkoliv bychom viděli konečně rádi unifikaci prováděnu rychlejším tempem. V oboru speciálního zákonodárství nesporného bude i nadále platiti dualismus práva, a jestliže autor si slibuje, že nyní půjde postup rychleji, chceme tomu věriti, ježto on ví to nejlépe, bojíme se však, abychom nebyli zklamáni, jako již tak často ujišťováním o unifikaci před dveřmi. Opakovali bychom tak stále stesky na ministerstvo unifikací, které unifikovati prý nemůže, ježto nemá k tomu kompetence, avšak jeho kompetence stačí tak na jeho existenci, aniž bychom viděli snahu, aby se samo snažilo svoji kompetenci rozšířiti. — Za to však nemůže tato kniha. Jest stručná a vyčerpávající, takže po ní sáhne s oblibou praktický právník. Úprava jest vzorná, vazba v polokůži. Komentáři po stránce formální bychom přáli příště větší péči k čistotě materiální, hlavně ve vazbách. Právnická řeč, ba snad tato právě proto, nesmí pouštět se zřetele správné vyjádření.
dnk

Trestní řád československý (platný v Čechách a zemi moravskoslezské). Vydali Dr. Jar. Kallab a Vil. Hernritt. 2. vydání. Čs. Kompas, sv. XII., stran 1134. Cena váz. 135 Kč. — Odhodlal-li se prof. Kallab a Hernritt vydati nové vydání již delší dobu rozebraného trestního řádu, pak tito znalci jistě se vzdali na dohlednou dobu naděje, že bude publikován unifikovaný trestní řád. Proto jsme se smíšenými pocity vítali tuto velice pěknou knihu na svůj stůl. Kniha tato, která již jako 1. vydání byla velice brzy rozebrána, jest snad jedním z nejlepších komentářů zákoníků: stručná, vyčerpávající, nijak se neopětující a přehledná. Sbírká je značně rozsáhlá zásluhou toho, že vydavatelé snažili se do sbírky pojmouti všechna ustanovení přílehlá, jako: zvláště zákon